

## Sysmän kunta

### Virtaankosken ranta-asemakaava ja Tainion ranta-asemakaavan muutos

Tainion ja Virtaankosken kaavoissa on kyse kahdesta erillistä hankkeesta, jotka kuitenkin liittyvät hyvin vahvasti toisiinsa ja koskevat samaa aluekokonaisuutta. Hankkeet ovat käynnistyneet samanaikaisesti ja niistä on laadittu aluksi yhteinen osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Kaavatyön edetessä kullekin hankkeelle on laadittu omat erilliset kaavakartat ja -selostukset.

Sekä Virtaankosken ranta-asemakaavan että Tainion ranta-asemakaavan muutoksen kaavaluonnokset ja valmisteluaineisto pidettiin samaan aikaan MRL 62 § mukaisesti julkisesti nähtävillä 15.6.-17.8.2023 välisenä aikana. Aineisto on edelleen nähtävillä myös kunnan kotisivuilla, vireillä olevat kaavat. Osallisilla oli mahdollisuus esittää aineistosta mielipiteensä ja viranomaisilta pyydettiin lausunnot lausuntopyyntöillä 28.6.2023, lausuntoaikaa jatkettiin kunnan toimesta 9.10.2023 saakka.

**Kaavanlaatijan *vastineet kursivoituna* kaavaluonnoksista (28.3.2023) jätettyyn palautteeseen ja referaatit palautteesta:**

**Viranomaislausuntoja jätettiin seitsemän kappaletta. Lausunnoista osa koski molempia kaavoja.**

#### 1. Päijät-Hämeen ympäristöterveys 9.8.2023

Terveydensuojeluviranomaisen lausunto on sekä Sysmän Virtaankosken (177/2023) että Tainion (178/2023) ranta-asemakaavaluonnoksista.

Lähtökohtaisesti terveydensuojeluviranomainen pitää hyvänä ratkaisuna suunnitelmaa poistaa Virtaankoskesta voimalaitospato ja palauttaa alueen joki- ja koskialue lähemmäs luonnontilaa. Myös kaavan suunnitelma alueen virkistyskäytöstä ja siihen liittyvistä toimista parantaa paikallisesti alueen käytettävyyttä ja elinympäristön viihtyisyyttä. Kaavaluonnosten yleisissä määräyksissä on terveydensuojeluviranomaisen mukaan otettu kattavasti huomioon alueen hulevesien käsittelyyn liittyvät seikat. Samoin jätevesien käsittelyyn on annettu riittävän ohjaavia kaavamääräyksiä. Näiltä osin terveydensuojeluviranomaisella ei ole huomautettavaa.

Yleisissä kaavamääräyksissä todetaan, että alueen liittäminen kunnan tai vesiosuuskunnan verkostoon on erittäin suositeltavaa. Terveydensuojeluviranomainen pitää tämän suosituksen esille nostoa kaavamääräyksissä erittäin hyvänä ohjauksena, varsinkin kun vesiosuuskunnalla ei terveydensuojelun käsityksen mukaan ole vahvistettua toiminta-aluetta eikä kiinteistöjä voida velvoittaa liittymään verkostoon. Liittyminen verkostoon tulisi olla ensisijainen vaihtoehto. Mahdollisesti rakennettavien yhteiskaivojen osalta tulee toiminnan laajuudesta riippuen myöhemmin ratkaistavaksi kuuluvatko ne terveydensuojelulain mukaisen valvonnan piiriin. Kaavalla alueelle suunnitelluille useille majoitusrakennuksille liittyminen järjestettyyn vesihuoltoon on todennäköisesti pidemmällä aikavälillä myös kustannustehokkaampaa kuin talousveden hankinta omasta vesilähteestä ja jätevesien kiinteistökohtainen käsittely, koska

perustamiskustannusten lisäksi tähän toimintaa kohdistuu myös erilaisia lakisääteisiä velvoitteita sekä viranomaisvalvontaa. Terveysturvaviranomaisella ei ole kaavahankkeista muuta huomautettavaa.

*Vastine: Merkitään tiedoksi.*

## 2. Päijät-Hämeen liitto 15.08.2023

Lausunto Sysmän Virtaankosken ranta-asemakaavan luonnoksesta:

Päijät-Hämeen liitto pitää kaavan tavoitteita erinomaisina. Päijät-Hämeen liitto katsoo, että Virtaankosken ranta-asemakaavan kaavaluonnos turvaa alueen kulttuuriympäristölliset ja maisemalliset arvot. Kaavaselostuksessa vain maakuntakaavan kuvauksessa on tuotu esiin maakuntakaavassa esitetty melontareitti. Melontareitin säilyminen alueella käy esiin kaavamateriaaleihin lukeutuvasta havainnekuvasta, mutta asia olisi hyvä lisätä myös kaavaselostuksen suunnitteluratkaisua kuvaaviin kohtiin.

*Vastine: Maakuntakaavassakin näkyvä melontareitti ja sen säilyminen lisätään selvemmin mukaan kaavaselostukseen. Muilta osin lausunto merkitään tiedoksi.*

## 3. Päijät-Hämeen liitto 16.8.2023

Lausunto Tainion ranta-asemakaavan muutoksen kaavaluonnoksesta:

Tainion ranta-asemakaavan muutos liittyy vahvasti läheisen Virtaankosken voimalan alueen muutokseen. Virtaankosken ranta-asemakaavalla voimalan aluetta muutetaan matkailu-, virkistys ja museoalueeksi. Maakuntakaavassa suunnittelualueelle on osoitettu kulttuuriympäristön tai maiseman kannalta maakunnallisesti arvokas alue. Päijät-Hämeen liitto katsoo, että Tainion ranta-asemakaavan kaavan muutos turvaa riittävällä tavalla alueen kulttuuriympäristölliset ja maisemalliset arvot.

*Vastine: Merkitään tiedoksi.*

## 4. Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo 31.8.2023

Lausunto koskee sekä Virtaankosken ranta-asemakaavaa että Tainion ranta-asemakaavan muutosta.

Arkeologinen kulttuuriperintö:

Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo on edellyttänyt Virtaankosken ja Tainion ranta-asemakaavamuutoksen työkokouksessa alueen inventointia, jonka suoritti Mikrolliitti Oy lokakuussa 2022. Inventoinnin yhteydessä löytyi yksi kiinteä muinaisjäänös ja yksi mahdollinen muinaisjäänös Tainion ranta-asemakaava-alueelta. Virtaankosken ranta-asemakaava-alueelta ei löytynyt inventoinnin yhteydessä suojeltavia muinaisjäänöksiä. Inventoinnin yhteydessä havaittu aiemmin tuntematon kiinteä muinaisjäänös, historiallisen ajan torpanpaikka *Pyöriäinen* (muinaisjäänösrekisterin tunnus 1000046396), on merkitty luonnosvaiheen kaavakarttaan

asianmukaisin merkinnöin.

Inventoinnin yhteydessä Virtaankosken ranta-asemakaavan alueelta on havaittu vanha sillanpaikka, jossa on jonkin verran sillan rakenteita jäljellä. Sillanpaikka on merkitty kaavaluonnokseen suojelumerkinnällä, mutta museo on edellyttänyt kevään työkokouksessa ja sähköpostitse sen täydennysinventointia, joka on suunniteltu toteutuvaksi kesällä 2023. Alueellinen vastuumuseo ei ole saanut inventoinnin raporttia eikä siten ole voinut perehtyä siihen. Museo edellyttää täydennysinventointia tehtäväksi ja sen tulosten huomioimista kaavahankkeen seuraavassa vaiheessa.

*Vastine: Arkeologista inventointia on täydennetty vanhan sillan paikan osalta lokakuussa 2023 (ks. selostusosan liite) ja kaavamerkintää täydennetään museon ohjeistuksen mukaan: s, Muu kulttuuriperintökohde (historiallinen sillanjäännös): Alueella olevat historialliset rakenteet on säilytettävä. Suuremmista kohdetta koskevista suunnitelmista tulee neuvotella alueellisen vastuumuseon kanssa.*

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema:

Virtaankosken ranta-asemakaavaan on merkitty kaksi suojeltavaa rakennusta Tainionkosken ranta-alueella: vanha voimalaitos (meijeri) ja uudempi voimalaitosrakennus merkinnällä sr *Suojeltava rakennus*. Rakennuksessa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennuksen historiallisesti arvokas ja kyläkuvan kannalta merkittävä luonne säilyy. Muutoksista on neuvoteltava Lahden museon kanssa. Rakennusoikeus määräytyy nykyisen rakennuksen mukaan. Vanhan voimalaitoksen läheisyydessä sijaitsevalla betonisella vesikourulla katsotaan olevan rakennushistoriallista arvoa, joka tulee lisätä kaavan määräyksiin. Museolla ei ole muuta huomautettavaa kaavaluonnoksiin.

*Vastine: Lisätään vanhan voimalaitoksen betoninen vesikouru VL-2 alueen kaavamääräyksiin, säilyttämisen arvoinen kohde.*

#### 5. Sysmän kunta, ympäristönsuojelutarkastaja 1.9.2023

Lausunto koskee Virtaankosken ranta-asemakaavaa.

Ympäristönsuojelutarkastaja on perehtynyt Virtaankosken ranta-asemakaavaluonnoksen kaavamateriaaleihin ja pitää hyvänä, että kaavan laadinnassa lähivirkistysalueiden rantamaiseman säilyttäminen on otettu huomioon kaavamääräyksissä. Ympäristönsuojelutarkastajalla ole kaavaluonnoksesta enempää lausuttavaa.

*Vastine: Merkitään tiedoksi.*

#### 6. Sysmän kunta, ympäristönsuojelutarkastaja 1.9.2023

Lausunto koskee Tainion ranta-asemakaavan muutosta.

Ränninsaaren länsipuolen ranta-alue on merkitty joko yhteiskäyttöiseksi lähivirkistysalueeksi (VL-1) tai lähivirkistysalueeksi, jolla on luontoarvoja (VL/s). Luontoselvityksessä mainittua

rantavyöhykkeen kapeaa lehtokaistaletta Ränninsaaren länsipuolisella rannalla ei ole sisällytetty VL/s-alueeseen. VL-1 ja VL/s alueiden rajausta tulisi harkita muutettavaksi niin, että lehtokaistale sisältyy VL/s-alueeseen, jonka määräyksessä luontoarvot mainitaan.

*Vastine: Ränninsaaren länsipuolen osalta rajausta tarkistetaan vielä lausunnon mukaisesti.*

## 7. Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 1.9.2023

Hämeen ELY-keskuksen lausunnossa käydään aluksi läpi alueen yleistä kaavoitustilannetta niin maakuntakaavoituksen, yleiskaavoituksen kuin asemakaavoituksen osaltakin. Lausunnossa esitetään seuraavia kommentteja, korjauksia ja lisäyksiä (osa-alueittain):

### Luonto

Liito-oravan kulkuyhteyksien vuoksi Tainionvirran rannat sekä erityisesti Ränninsaaren vastarannat tulee huomioida kaavoituksessa. Tainionvirran lähiympäristössä on runsaasti kulkuyhteyksiä heikentäviä elementtejä, kuten peltoja ja suunniteltua rakentamista. Rantametsien luonnonympäristön huomioiminen alueella liito-oravan kannalta tukee alueen luonnonarvojen säilymistä ja kehittymistä.

*Vastine: Liito-oravaa ei havaittu alueella tehdyssä luontoinventoinnissa. Liito-oravan kulkuyhteydet on kuitenkin huomioitu kaavaratkaisussa rantametsien alueella riittävästi (kaavamääräykset).*

Tainion ranta-asemakaavan muutoksessa Ränninsaaren idänpuoleinen vastaranta on osoitettu VL/s -alueeksi (Lähivirkistysalue, jolla on ympäristöarvoja). Lännenpuoleinen ranta on osoitettu kaavassa VL-1- alueeksi (Yhteiskäyttöinen lähivirkistysalue). VL-1- ja VL-2-alueiden kaavamääräysten metsänkäsittelyssä huomioidaan viihtyisyys ja rantamaisema, muttei luonnonarvoja. ELY-keskus suosittelee täydentämään kaavamääräyksiä tai -merkintöjä luonnonympäristön monimuotoisuutta tukevilla määräyksillä tai merkinnöillä. VL/s -rajauksen ulottaminen Ränninsaaren lännenpuoleiselle vastarannalle tukisi kulkuyhteyksien mahdollistavien suurien puiden säilymistä alueella.

*Vastine: Ränninsaaren länsipuolen osalta rajausta tarkistetaan vielä lausunnon mukaisesti.*

Alueella on useita havaintoja luontodirektiivin liitteen IV (a) lajista saukosta. Saukon esiintyminen alueella on tuotu esiin viranomaisneuvottelussa 21.6.2022, jossa on kehoitettu tekemään lajin osalta ainakin potentiaalitarkastelu lajille soveltuvista elinympäristöistä. Luontokartoituksessa tai kaavaselostuksissa ei ole mainintaa saukoista. Kaavaluonnoksissa suurin osa rannoista osoitetaan lähivirkistysalueiksi, mutta myös uutta omarantaista rantarakentamista on osoitettu suunnittelualueen länsiosaan. Kaavaluonnoksissa VL-1 -alueille mahdollistetaan myös mahdollisesti rantaa voimakkaasti muokkaavia toimia, kuten uimarantojen perustamista. VL-1 tai VL-2-alueiden kaavamääräyksissä ei ole mainintaa rantojen luonnonarvojen huomioinnista rannan käsittelyssä. Saukon osalta tulee tehdä potentiaalitarkastelu ja arvioida kaavoituksen vaikutusta saukon elinympäristöihin.

*Vastine: Saukon osalta on tehty täydentävää arviointia luontoselvityksen laatineen biologin toimesta, lisätään tekstiä kaavaselostukseen kohtaan 2.11 Luonnonympäristö.*

Suunnittelualan lepakoita on kartoitettu detektoroimalla suunnittelualuetta. Rakennuksiin tai rakennelmiin ei ole selvityksen perusteella tehty erillisiä arvioita lepakoiden esiintymisestä. Kaavaselistusten mukaan alueen rakennuskanta on vähäistä kartanoalueen jäädessä kaavamuutosten ulkopuolelle. Selostusten perusteella alueen rakennuskanta ollaan pääosin suojelemassa. Mikäli alueen lepakoille soveltuva rakennuksia tai rakennelmia ollaan purkamassa, tulee suorittaa oikea-aikainen lepakoiden esiintymiskartoitus kohteilla.

*Vastine: Koska olemassa olevaa rakennuskantaa ollaan pääosin suojelemassa eikä purkamassa, ei myöskään lepakolle koidu tästä haittaa.*

Ränninsaari on rajattu kaavaluonnoksessa SL-alueeksi (Luonnonsuojelualue). Luontoselvityksessä Ränninsaareen viitataan suojeltuna lehtona sekä luonnonsuojelualueena. Kaavaselistuksen mukaan alue osoitetaan luonnonsuojelualueeksi nykyisen käyttönsä mukaisesti. Voimassaolevassa Tainion ranta-asemakaavassa alue on VL/s -aluetta. Suojelumääräyksellä saarella kielletään lehtipuihin kohdistuvat hakkuut, yksittäisten lehtipuiden kaataminen, maa- ja kallioperän muuttaminen ja lannoituksen sekä torjunta-aineiden käyttö. Metsäkeskuksen aineistossa Ränninsaari on rajattu metsälain 10 §:n mukaiseksi erityisen tärkeäksi elinympäristöksi (Rehevät lehtolaikut, tuore lehto). SL-merkintää tulee lähtökohtaisesti käyttää kaavoituksessa luonnonsuojelulain mukaisesti perustetuille luonnonsuojelualueille, tai alueille, joille ollaan perustamassa luonnonsuojelualueita. Saarella ei ole Maanmittauslaitoksen pohjakartassa merkintää luonnonsuojelualueesta eikä ELY-keskuksella ole tietoja alueella sijaitsevasta yksityisestä luonnonsuojelualueesta, luontotyypin rajauspäätöksestä tai määräaikaisesta suojelupäätöksestä. Saaren luonnonsuojelullista asemaa on syytä tarkentaa kaavoituksen edetessä. Tarvittaessa ELY-keskus voi ohjeistaa luonnonsuojelualueen perustamisen menettelyistä, mikäli maanomistaja on kiinnostunut alueen suojelusta. Muutoin alue tulee osoittaa asianmukaisin kaavamerkinnoin ja luonnonsuojelun huomioiden s- ja/tai -luo -merkinnöin ja määräyksin.

*Vastine: Ränninsaaren osalta maanomistaja on jo toteuttanut vapaaehtoista suojelua, alueella on voimassa määräaikainen Metsäkeskuksen hyväksymä ympäristötukialuesopimus. SL-merkintä on tarpeellinen edelleen, lausunnonkin mukaan sitä käytetään alueilla, joille ollaan perustamassa luonnonsuojelualueita.*

Kaavaluonnoksen maa- ja metsätalousalueille ei ole annettu metsien käsittelyä ohjaavaa kaavamääräystä. ELY-keskus esittää täydentämään kaavamääräyksiä luonnon monimuotoisuuden ja rantamaisemalliset tekijät huomioivalla kaavamääräyksellä. Monimuotoisuusarvojen säilyminen ja tukeminen jää kaavaratkaisun johdosta valvottavaksi alueen käytön ja rakentamisen luvituksen yhteydessä. ELY-keskus esittää, että käsillä olevan ranta-asemakaavan VL-1, VL-2 ja VL/s -alueille määrätään maisematyöluvan tarpeesta maisemaa muuttavissa toimenpiteissä.

*Vastine: VL-1, VL-2 ja VL/s -alueille voidaan lisätä maisematyöluvan tarve. Sen sijaan Tainion ranta-asemakaavan muutoksen tavanomaisilla maa- ja metsätalousalueilla ei ole havaittu luontoselvityksessä sellaisia arvoja, jotka vaatisivat erityisiä kaavamääräyksiä. Alueen metsiä hoidetaan metsätaloussuunnitelman ja metsälain mukaisesti jatkossakin.*

## Liikenne ja melu

Niin Virtaankosken ranta-asemakaavan kuin Tainion ranta-asemakaavaa koskevissa selostuksissa, todetaan alueiden tukeutuvan melko vilkasliikenteiseen Vääksyntiehen ja siitä suunnittelualueelle haarautuville yksityisteille. Liikenteellisiä vaikutuksia koskien todetaan kaavaratkaisuiden nojaavan täysin olemassa olevaan tieverkkoon, ja ettei uutta tietä ole tarpeen rakentaa kuin korttelialueiden sisällä. Koska kyseessä on elinkeinohanke, jossa osoitetaan käyttötarkoituksialueita muun muassa matkailulle, ELY-keskuksen näkemys on, että kyseessä olevilla kaavahankkeilla on liikenteellisiä vaikutuksia maantieverkkoon muun muassa lisääntyvän liikenteen seurauksena, ja nämä vaikutukset tulee tuoda kaavaselostuksessa ilmi.

*Vastine: Täydennetään vaikutusten arviointia tältä osin.*

Kaavalla osoitetaan rakennuspaikkoja lomarakennuksille Vääksyntien (mt. 314) läheisyyteen. Tainion muutosta koskevassa selostuksessa on todettu, että, kahden nykyisessä kaavassa osoitetun, mutta rakentamattoman AO-tontin osalta on etsitty paremmin rakentamiseen soveltuvat alueet kauempaa maantien melualueesta. Kaava-aineistossa ei tuoda ilmi melualueita, eikä kaava-aineistoissa arvioida mahdollisesta tieliikenteen aiheuttamasta melusta johtuvia vaikutuksia. ELY-keskus huomauttaa, että ranta-asemakaavojen osalta tulee ottaa huomioon, että loma-asumiseen käytettäviä alueita koskevat tiukemmat ohjeistukset, kuin tavanomaisia asuinalueita. Loma-asuntoalueella taajamien ulkopuolella sekä virkistys- ja luonnonsuojelualueilla ei saa ylittää päiväohjearvoa 45 dBA eikä yöohjearvoa 40 dBA. Liikenneväylän tai muun melulähteen tutumaan rakennettaessa on tarkistettava melutaso ja tarvittaessa edellytettävä riittävää etäisyyttä melulähteestä, tarvittaessa on edellytettävä sellaisten meluntorjuntatoimenpiteiden toteuttamista, että edellä mainitut ohjearvot eivät ylitä. Kaava-aineistoa ja tarvittaessa kaavamääräyksiä tulee täydentää tältä osin. Uudenmaan ELY-keskus tulee lisätä kaava-asiakirjoihin osalliseksi.

*Vastine: Kaava-aineistoa täydennetään lausunnon mukaisesti.*

ELY-keskus esittää huomionaan sen, että kaavaluonnoksissa esitetyt ohjeelliset pysäköintialueiden (p) rajaukset ulottuvat kaava-alueiden ulkopuolelle. Ohjeelliset pysäköintialueet sijoittuvat Virtaankosken ranta-asemakaavassa lähivirkistysalueelle (VL) ja Tainion ranta-asemakaavan muutoksessa maa- ja metsätalousalueelle (M). Ohjeellisten Pysäköintialueiden rajauksia tulisi vaihtoehtoisesti joko pienentää kaava-alueiden rajausten mukaisesti tai laajentaa kaava-alueita siten, että myös pysäköintiin osoitetut alueet sisältyvät kokonaisuudessaan kaava-alueisiin. Hankealueelle on matkailupalvelujen kehittymisen myötä odotettavissa lisääntyntä tarvetta yleiseen käyttöön osoitetuilla pysäköintipaikoille. Kaavaluonnoksissa esitettyjen pysäköintialueiden merkintänä voisi olla esimerkiksi yleinen pysäköintialue (LP) tai autopaikkojen korttelialue (LPA).

*Vastine: Ohjeellisten pysäköintialueiden rajauksia pienennetään lausunnon mukaisesti. Alueidenkäyttö (VL-1 / M) rajautuu luontevasti tilojen rajalle, koska paikoitus länsiosassa on reserviluonteista.*

Alueen kehittäminen matkailua ja asumista varten

Tainion ranta-asemakaavan muutokseen tulee kaavakartan määräyksiin ja merkintöihin lisätä puuttuva rantasaunan rakennusala (sa). Erillispientalojen korttelin (AO) osalta kaavaluonnoksessa ei ole osoitettu rajauksia tontin rakennusosalalla. Ellei rakennusala osoiteta kaavassa, on AO-korttelia koskeviin kaavamääräyksiin hyvä lisätä voimassa olevan rakennusjärjestyksen mukaiset rantarakentamisen sijoittumista ohjaavat määräykset.

*Vastine: Lisätään lausunnossa todetut rakennusalat kaavakartan määräyksiin ja merkintöihin.*

Jätevesien käsittelyä ja kunnallistekniikkaa koskeviin luonnosvaiheen yleismääräyksiin esitetään seuraavia tarkennuksia:

- Määräys *"Hulevesien käsittelyssä ja kunnallistekniikan suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota vesiensuojelulliseen näkökulmaan. Hulevesistä ja viemäri-vesien johtamisesta on esitettävä tarkemmat suunnitelmat alueen jatkosuunnittelun ja rakennuslupamenettelyn yhteydessä. Hulevesien käsittely tulee tapahtua korttelikohtaisesti."* esitetään määräyksen viimeisen lauseen osalta muutettavaksi käsittely hallinnaksi, esimerkiksi: "Hulevesien hallinta tulee tapahtua korttelikohtaisesti."

- Määräys *"Vesi- ja jätevesihuolto voidaan hoitaa korttelikohtaisesti. Alueelle rakennetaan omat kaivot tai vesi johdetaan yhteiskaivoista. Alueen liittäminen alueelliseen vesiosuuskuntaan tai kunnan verkostoon on silti erittäin suotavaa."* esitetään täsmennettäväksi suosittelun sijaan selkeämmäksi ja yksiselitteisemmäksi, esimerkiksi: "Vesi- ja jätevesihuolto voidaan hoitaa korttelikohtaisesti ensisijaisesti liittämällä kiinteistöt alueelle rakennettuun vesijohtoon ja jätevesiviemäriin. Alueelle voidaan myös rakentaa omat kaivot tai vesi johdetaan yhteiskaivoista. Myös kiinteistöjen jätevesihuolto voidaan toteuttaa kiinteistökohtaisesti tai kiinteistöjen yhteisratkaisuin."

- Määräys *"Jätevesien käsittelyssä ja johtamisessa tulee noudattaa ympäristönsuojelulakia ja sen nojalla annettuja säädöksiä ja voimassa olevia kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä sekä terveyden- ja ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksymiä ohjeita. Rakennuslupa-asiakirjoihin on liitettävä jätevesien käsittelysuunnitelma tarvittavine maaperäselvityksineen. Jätevedet tulee käsitellä keskitetysti ja sellaisella tekniikalla, ettei jätevesistä missään olosuhteissa aiheudu haittaa tai vaaraa vesistölle tai pohjavesille."* esitetään määräyksen viimeisen lauseen osalta tarkennettavaksi esimerkiksi seuraavasti: "Jätevedet tulee käsitellä asianmukaisesti ja sellaisella tekniikalla, ettei jätevesistä missään olosuhteissa aiheudu haittaa tai vaaraa vesistölle tai pohjavesille"

*Vastine: Nämä esitetyt pienet tarkennukset määräyksiin ja sanamuotoihin tehdään lausunnon mukaisesti.*

Tulvariskien hallinta

Tulviin varautuminen rakentamisessa"- ympäristöoppaan (Parjanne & Huokuna, 2014) mukaan keskimäärin kerran 100 vuodessa esiintyvän ylimmän tulvakorkeuden lisäksi alimpaan

rakentamiskorkeuteen tulisi lisätä rakennustyyppistä aiheutuva lisäkorkeus, ilmastonmuutoksesta aiheutuva lisäkorkeus, vesistön ominaisuuksista johtuva lisäkorkeus ja aaltoiluvара.

Tainionvirrassa on havaittu suppotulvia ylempänä vesistössä, yli 10 kilometrin päässä suunnittelualueesta. Ilmastonmuutos saattaa lisätä suppotulvien riskiä myös suunnittelualueella. Parjanteen ja Huokunan (2014) mukaan vesistöissä, joissa vedenkorkeusvaihtelut ovat suuria, kuten vähäjärvisissä jokivesistöissä, tulisi lisäkorkeuden olla vähintään 0,7 m. Mikäli vesistössä on suuri jääpato- tai suppotulvien esiintymisen riski, tulisi lisäkorkeuden olla vähintään 0,7–1 m, ellei kyseisellä alueella ole tehty tarkempaa selvitystä jääpato- ja suppotulvien vedenkorkeuksista. Paikoitellen jokivesistöissä lisäkorkeuden olisi hyvä olla selvästi suurempikin.

*Vastine: Tarkistetaan vielä tulvia koskevat määräykset ja mahdolliset lisäkorkeudet.*

Lopuksi:

Hämeen ELY-keskus pitää hyvänä sitä, että maankäytön suunnittelua on hankkeissa tehty kokonaisvaltaisella otteella, selvästi tunnistuen maakunnallisesti arvokkaan Tainionvirran ja Virtaankosken kulttuurimaisemaan sisältyvät arvot. Kaavojen yleismääräyksiin esitetään täydennettäväksi tietoa alueen maakunnallisesta arvosta ja määräys rakentamisen ja muiden toimenpiteiden sovittamisesta maisemaan ja maastoon. Hankealueilta on teetetty monipuolisesti kaavoitusta palvelevia selvityksiä. Kaavoitusta varten tehdyissä selvityksissä on vielä joitakin täydennystarpeita muun muassa hankkeiden vaikutusten arvioinnin osalta. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan vaikutusten arvioinnin kaavahankkeissa on oltava laaja-alaista, jotta kaavaratkaisuissa pystytään riittävästi varautumaan pitkän aikavälin tarpeisiin muun muassa liikennejärjestelyjen osalta. ELY-keskus on tarvittaessa valmis osallistumaan hankkeita koskevaan työneuvotteluun.

*Vastine: Merkitään tiedoksi ja täydennetään yleismääräyksiä sekä vaikutusten arviointia lausunnon mukaisesti. Hankkeista järjestetään vielä työneuvottelu tarvittaessa.*

**Osallisten mielipiteitä jätettiin kolme kappaletta.**

Huomauttaja A (14.7.2023)

Huomauttaja vastustaa Tainion ranta-asemakaavan muutosta siltä osin, kun Pyöriäisten (781-413-1-161) alueelle kaavaillaan loma- ja omakotitaloasutusta. Huomauttajan mukaan ei ole hyväksyttävää perustetta sille, että uusien rakennuspaikkojen kaavoitus kytketään Virtaankosken ennallistamiseen. Huomauttaja toteaa, että Virtaan kylässä ei tarvita laajamittaista uudisrakentamista, sillä siellä on tyhjiä asuinrakennuksia jo nyt sekä riittävästi lomamökkejä lyhytaikaiseen käyttöön. Nyt kaavaillut 6-9 lomamökkiä voimalaitoksen läheisyyteen on huomauttajan mielestä sijoitettu liian tiiviisti ja niitä on liikaa – tämän takia maisema muuttuu ja alueen luonto kärsii. Samalla huomauttaja toteaa myös roskaamisen, melun ja autoliikenteen lisääntyvän alueella. Alueelle olisi varmistettava esteetön kulku ja uusien rakennusten tulisi sopia yhteen vanhojen museoviraston suojelemien rakennusten kanssa. Huomauttaja myös viittaa Maankäyttö- ja rakennuslain 62§ kaavoituksen vuorovaikutteisuutta koskevaan osaan ja toteaa, että ainut mahdollisuus vuorovaikutteisuuden on ollut mielipiteen esittäminen.



*Vastine: Kahden kaavahankkeen kytkemistä yhteen on perusteltu laajasti kaavaselostuksessa. Koska hankkeet sijaitsevat samalla alueella ja ovat käynnistyneet samanaikaisesti, on myös niiden edistäminen yhteistyössä molempien maanomistajien kanssa järkevää. Tämä myös lisää suunnittelun vuorovaikutteisuutta alueella. Tavoitteena on koko alueen kokonaisvaltainen kehittäminen niin kalastusmatkailun, kulttuurin, luonnon kuin asumisenkin kannalta.*

*Tainion ranta-asemakaavan muutoksen osalta on erityisesti huomattava nykyinen lainvoimainen kaava, jonka aluevarauksia voidaan toteuttaa milloin vain suoran rakennuslupamenettelyn kautta. Nykyisen kaavan RM-aluevarauksilla on rakennusoikeutta 800 k-m<sup>2</sup> ja ne sijaitsevat hajallaan mm. maisemallisesti arvokkailla peltoalueilla. Esitetyllä kaavaratkaisulla vain tiivistetään ja siirretään rakentamisalueita pohjoisemmaksi, jolloin vaikutukset naapureille vähenevät selkeästi.*

*Vähenevistä vaikutuksista huolimatta saadun palautteen (3 huomautusta) perusteella Tainion kaavamuutoksen osalta kaavaehdotuksessa lasketaan lomarakennusten rakennusoikeutta (900 -> 800 k-m<sup>2</sup>) ja rakennusten kokonaismäärää (9 -> 7) korttelissa 4. Näin myös vaikutukset maisemalle, luonnolle ja alueen liikenteelle vähenevät.*

*Vireillä olevassa kaavoituksessa on noudatettu MRL 62§ määräyksiä vuorovaikutuksesta paljon lain määräystä ja tavanomaista suunnittelukäytäntöä enemmän. Osallisilla on jo ollut kaavoituksen eri vaiheissa lukuisia mahdollisuuksia esittää palautetta ja mielipiteitä (viralliset kuulemiset, työpajat, kosken ennallistamishankkeen tiedotuskanavat jne.). Ks. selostus kohta 3.5.*

*Pieni osa hankkeen osallisista on pettynyt vaikutusmahdollisuuksiinsa, kuten huomautuksestakin ilmenee. Kaikkien odotukset eivät aina voi täysimääräisesti toteutua, koska kaavoitus on lukuisien eri asioiden yhteen sovittamista. Osallisten mielipiteet ovat tässäkin hankkeessa keskenään ristiriitaisia, jolloin kaavoittajan tehtävänä on löytää kohtuullinen kompromissi ja kuntapäätäjät hyväksyvät aikanaan parhaaksi katsomansa kaavaratkaisun kokonaisuus huomioon ottaen.*

*Yleisellä tasolla voidaan todeta, ettei vuorovaikutus ole lain mukaan puutteellista sillä perusteella, ettei osallisten esittämiä vaatimuksia tai mielipiteitä ole kaikilta osin toteutettu kaavassa taikka että esitetyt mielipiteet ja muistutukset eivät ole johtaneet kaavan muuttamiseen.*

#### Huomauttaja B (1.8.2023)

Huomauttaja B vastustaa ranta-asemakaavan muutosta siltä osin, kun Pyöriäisten (781-413-1-161) alueelle kaavaillaan loma- ja omakotitaloasutusta. Huomauttaja toteaa, että alueella on merkittäviä luontoarvoja ja siellä esiintyy viitasammakkoa, joutsenia, hanhia ja härkälintua. Huomauttaja vaatii, että suunnittelualueeseen kuuluva kosteikko on säilytettävä luonnontilaisena; kosteikon maapohja ei ylipäättänsä sovellu rakentamiselle. Huomauttajan mukaan tontilta avoveteen siirtyminen vesikulkuneuvoilla ei ole mahdollista ilman kosteikon luontoarvojen ja luonnon monimuotoisuuden tärvelymistä. Lisäksi huomauttaja toteaa, että lähellä tulevaa rakennuspaikkaa on useita loma-asuntoja, joiden asukkaiden rauhaa iso omakotitalo häiritsisi. Huomauttajan mukaan Virtaan kylään ei ylipäättänsä tarvita lisää lomarakentamista.

*Vastine: Luontoselvityksissä on inventoitu kattavasti alueella esiintyvät lajit ja luontotyytit. Ne on otettu huomioon kaavaratkaisuissa, -merkinnöissä ja -määräyksissä. Kyseisen kosteikon kohdalle ei tulla rakentamaan, kun maapohjakaan ei siellä rakentamiselle sovellu. Kortteliin 6 (ja 3) lisätään*

*rakennusalat, jotka määräävät rakentamisen vielä tarkemmin rinteeseen, ei kosteikkoalueelle. Nykyisen kaavan mukainen rakentamaton AO-tontti siirretään nykyiseltä paikaltaan Vääksyntien varresta ja rannan läheisyydestä rakentamiseen paremmin soveltuvalla alueella lounaan suuntaan.*

*Saadun palautteen perusteella Tainion kaavamuutoksen osalta kaavaehdotuksessa lasketaan myös lomarakennusten rakennusoikeutta ja rakennusten kokonaismäärää korttelissa 4. Näin myös vaikutukset maisemalle, luonnolle ja alueen liikenteelle vähenevät. Ks. myös vastine kohdassa A.*

### Huomauttaja C (3.8.2023)

Huomauttaja C ei näe hyvänä, että alueelle tulee lisää lyhytaikaisia yöpymisiä ja pelkää, että siitä aiheutuu vakituisesti sekä pitkään alueelle asuneille mökkiläisille meluhaittaa, roskaamista, lisääntyvää autoliikennettä, lisääntyvää veneilyä sekä kutsumattomia vieraita tontilla. Huomauttaja näkee, että lisääntyvä matkailu tulee vaikuttamaan negatiivisesti nykyisten mökkiasukkaiden tonttien arvoon. Tainionvirran alajuoksulla Kuhalahteen päin huomauttaja näkee myös ympäristöllisiä uhkia: huomauttaja on havainnut että esimerkiksi vesilintujen poikueiden määrä on jo nyt vähentynyt. Alajuoksulla on näkynyt myös harvinaisempia lintuja kuten joutsenia, harmaahaikaroita ja kanahaukkoja sekä iso määrä viitasammakkoja. Huomauttaja katsoo, että Virtaankosken alueen kaavoitusprosessia on katsottu liian kapeasta näkökulmasta, eikä näe että alueella pitkään olleilla mökkiläisillä olisi lisääntyvästä matkailusta mitään hyötyä. Vaelluskalan vapauttamista huomauttaja kannattaa, mutta ei isoja kaavoitusmuutoksia.

*Vastine: Ks. vastineet edellä huomauttajille A ja B.*

### **Lisäksi kaavahankkeista pidettiin erillinen työpaja kaavatyön tueksi 11.8.2023**

#### Muistio työpajasta:

- 13 osallistujaa
- kesto 3 h (klo 13-16)
- vetäjinä kaavoittaja Jarmo Mäkelä, Karttaako Oy:stä ja projektipäällikkö Tiina Miettinen Vapaa Virtaankoski -hankkeesta

Työpajaan osallistuneiden kanssa kokoonnuttiin kello 13 Virtaan kartanolle. Aloitettiin kahvilla ja Jarmo esitteli kaavaluonnoksen. Luonnoksen esittelyn jälkeen lähdettiin maastoon paikan päälle kiertämään kaavasuunnitelmassa esitettyjä muutoksia. Osallistujat jakoivat ideoitaan ja antoivat palautetta maastokierroksella. Kierroksen päätyttyä kokoonnuttiin vielä kartanolle, jossa käytiin lävitse kaavaluonnokseen syntynyt kritiikki sekä ajatukset ja ideat maastokierrokselta.

#### **KRITIIKKIÄ KAAVALUONNOKSESTA**

- uuden rantasaunan paikka (suora näköyhteys lähistön nykyisiin laitureihin ja oleskelualueisiin)
  - miten luodaan kaikille miellyttävät ja yksityiset olot?
  - millainen näkösuoja olisi mahdollinen?
  - eikö vanhaa saunaa voida säilyttää käytössä?
  - voitaisiinko käyttää maisema-arkkitehtiä, joka miettii yksityisyyden?

- saadaanko yksityisyys esim. täyttömaata ja kasvillisuutta käyttäen?
- suunnitellun uimarannan läheisyys tiehen
- voisiko Vanhan kartanon liikenteen ohjata olemassa olevaa ”vanhaa ajoreittiä”, jolloin liikenne uimarannan kohdalla rauhoittuu?
- jättibalsamien hävittäminen (tontin omistajan vastuulla)

## IDEAT

- uuden rantasaunan pengertäminen, suojaaminen
- grillipaikka saareen, joka tällä hetkellä Rapalan osakaskunnan aluetta
- kalastuspaikka vanhasta meijeristä vähän eteenpäin, jossa tällä hetkellä huonokuntoinen laituri
- vanha vesikouru osaksi kävelypolkua ja meijeriin sisäänkäyntiä. Polku kulkemaan rantaa pitkin aina uudelle saunalla saakka

## MEIJERI

- kulku kourun kautta meijeriin tai sen eteen
- meijeriin ”pergola” tai ulkoterassi
- risukoiden vähennys, maisemointi, aluskasvillisuuden raivaus
- roikkuvat puut hyväksi kaloille
- pensaita estämään eroosiota

## UIMAPAikka

- hyvä sijainti, mutta kertyykö sedimenttiä, miten huomioidaan tämä (virtaustausta ohjaava ohjauskivikko)?
- toiveissa laituri, joka huomioi uimarit ja melojat
- ei P-aluetta uimapaikan viereen vaan kulku ohjattava P-alueelta, joka tulee voimalaitoksen takana sijaitsevalle pellolle (hyvät opasteet tärkeät)
- ”vanhan tien kautta” kulku Vanhalla kartanolle, jolloin liikennöinti uimapaikan lähellä vähenee

## MELONTA

- ohikantopaikka kuntoon niille melojille, joiden taidot eivät riitä koskikohdan laskemiseen
- Suurenkylän ja Rapalan osakaskunnat voisivat hakea moottoriajoneuvo kieltoa

## IDEAT JA JATKO

- kunta voisi hakea nopeusrajoitusta hillitsemään ylinopeutta
- vanha sauna voisi toimia esim. taukotilana tai sitä voitaisiin vuokrata
- sillankaiteisiin maltillinen valaistus
- Rapalan osakaskunnan saaren yhtiö voisi ostaa tai lunastaa tähän kokonaisuuteen (saari tulvii, joten pitäisi varata murskaa/täyttömaata jos saari halutaan ottaa käyttöön)

## P-ALUE

- suunnitelma ok

## PALANEEN TALON ALUE

- uudismatkailurakennus suunnitelmat ok

## VANHA VOIMALAITOS

- kuntokartoitus, jonka jälkeen arvio minä voisi toimia (jälleen joku heitti panimoravintolan)

## NIEMENKÄRKI

- laituri
- rantautumispaikka
- uimapaikka
- telttamajoituspaiikka? (herätti keskustelua ja asiasta oltiin montaa mieltä)

*Vastine: Työpajassa esille nousseet ideat ja kritiikki on otettu huomioon kaavaratkaisussa siltä osin kuin niihin on kaavoituksella mahdollista vaikuttaa (mm. uuden rantasaunan määräykset, ulkoilureittien sijainti, Vanhakartanontien siirto virran itärannalla mahdollistetaan (mutta ohjeellisena, toteutus maanmittaustoimituksessa harkinnan mukaan), virkistysalueen laajentaminen itärannalla).*

*Myös kunnan kanssa käydyissä keskusteluissa on tullut esille osakaskuntien omistamien alueiden mahdollinen liittäminen kaavahankkeeseen. Aloitteita osakaskunnilta ei kuitenkaan ole tullut ja kaavaprosessien kannalta se olisi jo hankalaa tässä vaiheessa, kun ollaan menossa kohti ehdotusvaihetta. Kaava-alueen laajentaminen on toki mahdollista myöhemminkin (omana hankkeenaan). Osakaskunnan saariin ei ole myöskään todennäköisesti tarvetta varsinaiselle rakentamiselle, joten niiden pienimuotoinen kehittäminen onnistunee myös tarvittaessa yleiskaavan kautta (merkinnät AT, MY-1).*

*Työn alkuvaiheessa myös joitakin Tainion ranta-asemakaava-alueeseen kuuluvia lohkotiloja informoitiin käynnistyvästä hankkeesta, mutta halukkuutta osallistua kaavahankkeeseen ei ilmennyt.*

Kunnan maankäytön suunnittelija Matti Nikupeteri on ilmoittanut kaavoittajalle 11.10.2023, ettei rakennustarkastajalla ja teknisellä johtajalla ole kaavaluonnoksesta huomautettavaa. Tavoitteena on viedä kaavahankkeita seuraavaksi kaavaehdotuksena nähtäville.

16.10.2023



DI Jarmo Mäkelä  
Karttaako Oy